

ŞARKILARDA KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN İZLERİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA*

TRACES of VIOLENCE AGAINST WOMEN IN SONG: A QUALITATIVE STUDY

Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU¹

Mehmet KIRLIOĞLU¹

Beraat AKPINAR¹

Dilara ŞENEL²

Raziye DEMİREL²

Özet

Bu araştırmanın amacı kadınlara yönelik olumsuz tutumların şarkılar üzerinden incelenmesidir. Çalışma nitel araştırma desenine göre dizayn edilmiştir. Örneklem yöntemi için amaçlı örneklem yönteminde ölçüt örneklem ve maksimum çeşitlilik örneklem yöntemi izlenmiştir. Ayrıca verilerin toplanmasında basit rastlantısal örneklem yöntemi de kullanılmıştır. Televizyon müzik kanalları ve şarkı sözleri sitelerinden elde edilen, anlamında ve içeriğinde kadına yönelik olumsuz yargı bulunan 300 şarkı 17.04.2015 – 27.04.2015 tarihleri arasında dört araştırmacı tarafından nitel araştırma desenine uygun olarak analize tabi tutulmuş ve şarkılar sözlerine uygun çıkarımlar yapılarak 4 ana tema altında toplanmıştır. Kadına yönelik olumsuz yargıları içeren 300 şarkıya ilişkin temalar ve alt temalar şu şekilde sıralanmaktadır: (1) Toplumda Kadın (n: 53, %17), 2) Cinsellik (n: 128, %43), (3) Kadına Yönelik Uygunsuz Söylemler ve Davranışlar (n: 96, %32), (4) Kadının Dış Görünüşü (n:23, %8). Analize tabi tutulan sınırlı sayıdaki şarkı arasından kadına yönelik beddua ve hakaret içeren, kadının değersiz olduğunu vurgulayan, cinselliğini öne çıkaran, kadını erkeğini rezil eden olarak konumlandıran çok sayıda şarkıya rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Şiddet, Şarkılar, Popüler Kültür, Mizojini

Abstract

The aim of this study is to examine negative attitudes towards women through songs. The study was designed based on qualitative research. Criterion sampling and maximum variation sampling methods were followed for the sampling procedure. Also simple random sampling method was used for data collection. 300 songs that have negative judgement within the meaning and context and were obtained from TV music channels and lyrics web site was analysed according to qualitative research method between 17.04.2015 – 27.04.2015 dates by four researchers. The songs are grouped under four main themes according to remarks that made inferences. Themes and sub-themes for the 300 songs that contain negative judgments against women are as follows: (1) Women in society (n = 53, 17%), (2) Sexuality (n = 128, 43%), (3) Inappropriate discourses and behavior against women (n = 96, 32%), (4) Women's appearance (n = 23, 8%). Songs that analyzed contains curses and insults against women, highlights women's sexuality, emphasizes that women are worthless and women show his man up.

Key words: Woman, Violence, Songs, Popular Culture, Misogyny.

* Bu çalışmanın özet hali 26-28 Kasım tarihlerinde yapılmış olan Sosyal Hizmet Sempozyumu 2015'te sunulmuştur.

¹ Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.

² Sosyal Hizmet Uzmanı/Sosyal Çalışmacı.

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet teriminin kapsamı ilk önceleri kadınlarla erkekler arasındaki güç ilişkilerini ve eşitsizlikleri sorgulamaya yarayan bir kavram olarak algılanmıştır. Günümüzde, kavramın önemi giderek bu algıyı aşmış ve toplumsal cinsiyetin bütün sosyal sistemlerde merkezi bir role sahip olduğu fark edilmiştir. Sadece bireysel kimliği ve kişiliği değil, ayrıca erkekliğin ve kadınlığın kültürel idealleri ile önyargıya dayalı davranış kalıplarını, buna ek olarak kurumlar ve örgütlerdeki cinsel işbölümünü de içine alacak kadar genişlemiştir (Can, 2013: 205; Kaypak, 2014: 344).

Kadın ve erkek arasındaki biyolojik ve fiziksel farklılıkları ifade eden "cinsiyet" kavramından farklı olarak "toplumsal cinsiyet" kavramının sosyo-kültürel düzleme tekabül eden bir gerçeklik olduğu kabul edilmiştir (Akbalık, 2013: 8; Gazioğlu, 2014). Bu kavram, cinsiyetin kişisel özelliklerin ötesinde, toplumsal yapılarla ve ilişkilerle bağlantılı bir öznel boyutu olduğu düşüncesini de içermektedir (Bora ve Üstün, 2005). Toplumsal cinsiyet, sosyal yönden kadın ve erkeğe verilen roller ve sorumluluklar olarak tanımlanmaktadır (Kaypak, 2014: 344). Toplum insanlardan bu rolleri yerine getirmesini beklemektedir (Ersoy, 2009). Örneğin, geleneksel ataerkil toplumlarda toplumsal cinsiyet gereği kadınlardan ev işleriyle uğraşip çocuk büyütme, erkeklerin ise dışarıda çalışarak ailelerinin ekonomik ihtiyaçlarını gidermeleri beklenmektedir (Gazioğlu, 2014).

Her toplumun toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkekler için öngördüğü normları mevcuttur ve bu normlar tarihe, topluma, coğrafyaya göre büyük farklılıklar gösterebilmektedir (Akbalık, 2013: 82; Gazioğlu, 2014). Söz konusu normların en belirgin olanları toplumun kadın ve erkeğe yüklediği roller ve her topluma göre değişiklik gösteren cinsiyet kalıp yargıları olduğu kabul edilmektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri cinsiyetler arasında, doğum anından itibaren hiyerarşik bir ilişki kurmakta ve toplumsal hayattaki kadın-erkek algısının, eşitliğinin /eşitsizliğinin temelini oluşturmaktadır (Akbalık, 2013: 82).

Cinsiyet ayrımı söylemleri ve uygulamaları bebek daha anne karnında iken biçimlenmektedir (Baykara Acar, 2014: 146). Daha sonra toplumsal cinsiyet toplumsallaşması için doğum öncesinde kız bebeklerin eşyaları için pembe, erkek bebeklerin eşyaları için mavi rengin tercih edilmesiyle bu süreç başlamaktadır. Bebekler cinsiyetlerini neredeyse bilinçsizce öğrenmekte; zamanla kendilerinin erkek mi, kız mı olduklarını bilmekte dirler (Kaypak, 2014: 345). Çocuklar, gelişim sürecinde cinsiyetler arasındaki biyolojik farklılıkları iki-üç yaş civarında öğrenmekte ler ve bu yaştan itibaren de aileden ve sosyal çevreden gelen uyarılar doğrultusunda kadın ve erkekten beklenen toplumsal cinsiyet rollerini öğrenmeye başlamaktadırlar (İçağasioğlu Çoban, 2014: 161).

Kadın ve erkek karşıtlığının, toplumsal cinsiyete dayalı rollerle öğrenilen evrensel çelişkilerden biri olduğu ifade edilmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerinin edilgen, güçsüz, duygusal, ikincil kıldığı kadının şiddete maruz kalması da sık karşılaşılan bir olgu olmaktadır (Ünlü ve ark., 2009). Bir toplumda kadın ve erkeğin toplumsal hayata katılım biçimi, katılım oranı, sosyal yaşamda görünürlüğü ve toplumda temsil biçimi önemli oranda o toplumda geçerli olan toplumsal cinsiyet algısından etkilenmektedir (Hatunoğlu ve ark., 2014: 250).

Geçmişten bugüne toplumsal konumda kadının yeri erkekten sonra gelmiştir ve çoğu söylem türleri içinde kadına yönelik belirli yargılar, düşünceler ve değerlendirmeler

barındırmaktadır (Günay ve Sönmez, 2009: 5-6; Ötken, 2011: 269). Kadın her şeyden önce karşı cins için cinsel bir nesne konumundadır. Kadın kavramı belirgin bir biçimde kadının bedeni ile sınırlandırılmıştır. Genelde örtük olan cinsellik belirten anlatımlar kullanılmaktadır (Günay ve Sönmez, 2009: 5-6).

Toplumsal cinsiyetle rolleri belirlenmiş olan kadın ve erkekler, toplumda farklı hareket alanlarına sahip olmuş ancak bu rol dağılımı kadınları erkeklere göre daha eşitsiz duruma düşürmüştür. Kadınlar, ekonomik bakımdan sömürülmüş, cinsel olarak nesneleştirilerek kullanılmış, tacize ve tecavüze maruz bırakılmış, sağlık, eğitim ve siyasetten yoksun bırakılarak yoksunlaştırılmıştır (Bilican Gökkaya, 2011: 143). Bu gün Anadolu’da kadın özellikle erkek çocuk ürettiği, maddi manevi hiçbir karşılık beklemeden evinde ve tarlasında çalıştığı ölçüde saygınlık kazanmakta, tüm bunlara rağmen yine de ikincil konum olmaktan ve her türlü şiddette maruz kalmaktan kurtulamamaktadır (Hatunoğlu ve ark., 2014: 243).

Özellikle kentler, cinsiyetçi roller ve toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler nedeniyle, kadınların ve erkeklerin farklı deneyimlediği yerler olarak belirtilirken, toplumsal cinsiyet, kentsel yaşamda erkek hâkimiyeti ile tezahür etmektedir (Kaypak, 2014: 349) ve ataerkil bakış açısının özelliklerinden biri, kadın ve erkeğe ait mekânları ayırıştırması ve kadını daha çok ev odaklı algılaması olmaktadır. Bu bakış açısından hareketle kadın evle, erkek ise ev dışı ile ilişkilendirilmektedir (Can, 2013: 212). Erkek kamusal alanı temsil ederken, kadın özel alanı temsil etmektedir (Connell, 1998). Ataerkil toplum değerleri doğrultusunda toplumsal cinsiyet rollerinin ayrışması, kadının toplumdaki ikincil konumu kültürel boyuta vurgu yapmaktadır (Ersöz, 2011: 257). Toplumsal cinsiyete duyarsızlığı nedeniyle, kentlerin eril ve erkek merkezli olduğu, kentle ilgili karar vericilerin erkek olması nedeniyle erkek bakış açısını yansıttığı dile getirilirken, mekân cinsiyetli düşünülmektedir (Kaypak, 2014: 349).

Şiddet Olgusu

Şiddet, günümüz toplumsal problemlerinin başında yer alsada aslında varlığı çok eskilere dayanmaktadır. Bireyin topluma girmesiyle birlikte başlamakta ve toplumdan ayrı düşünülmemektedir. Hem bireysel hem de toplumsal unsurlarla alakalı bir edim olan şiddet toplumların yapısından beslense de gelişmiş ya da gelişmemiş her toplumda ve her dönemde görülmüş sosyal bir olgudur. Ataerkil anlayış, konuşarak ve diyalog yoluyla sorun çözmek yerine şiddeti tahakküm aracı olarak kullanmıştır. Bunun nedeni sosyal çevre içerisinde sorunların şiddet yoluyla çözüldüğü rol modellerini görmüş olmalarından kaynaklanmaktadır. Şiddetin, problemlerin çözümlenmesinde ya da aşılmasında bir araç olarak kullanılmasının sonucunda toplumsal görünüşleri modern dönemle birlikte daha yoğun tartışılmakta ve şiddet günümüze kadar ulaşmaktadır (Yetim ve Şahin, 1998: 48; Bilican Gökkaya, 2011: 130-131; Sağır ve İnci, 2012: 201-202; Can, 2013: 214).

“Şiddet, bireyin bedensel ve ruhsal açıdan zarar görmesine, yaralanmasına ve sakat kalmasına neden olan bireysel ve toplu hareketlerin tamamıdır” (Mavili, 2014: 15). Bireyin isteği ve oluru aranmaksızın bedenine ve cinselliğine yönelik her türlü davranış şiddet olarak kabul edilmektedir (Yıldırım, 1998: 27). Günümüzde tüm dünyada giderek artan ve yaygınlaşan bir olgu olarak karşımıza çıkmakta olan şiddetin en yaygın görülen biçimi erkeğin, kadına yönelik uyguladığı şiddettir (Yıldırım-Güneri, 1996). Kadına yönelik şiddet, kadının sözel, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik zarar görmesiyle ve acı çekmesiyle sonuçlanan, kadının temel hak ve özgürlüklerini en temelde de yaşama hakkını tehdit eden bir eylemdir (Yeniçikti, 2012: 246). Kadına yönelik şiddet aynı zamanda cinsiyet ayrımcılığına dayalı bir insan hakları ihlalidir (Salaçin ve ark., 2009).

Kadına yönelik şiddet sadece kültürel, coğrafi ya da dini bir sorun değil aynı zamanda küresel bir sorundur (KSGM, 2009: 19). Gerek uluslararası gerekse ulusal alanda düzenlemeler yapılmasına ve kimi önlemler alınmasına karşın, tüm dünyada herhangi bir ülke ile ilgili coğrafi sınır tanımaksızın yaygın bir biçimde, varlığını sürdürmektedir (Odman, 2012: 130). Ülkemizde de kadına yönelik şiddet vakalarının kayıtlara geçenden çok daha fazla olduğu düşünülmektedir. Çünkü toplumsal değer sistemimiz kadına, “*Kan kusan da kızılık şerbeti içtim diyeceksin*” biçiminde bir sorumluluk yüklemektedir (Mavili, 2014). Bu da kadına yönelik şiddetin temelinde cinsiyet ayrımcılığı olduğunu ve kadının toplumda yenik düşüğünü göstermektedir (Atman, 2003).

Türk toplumunda şiddet olağan olarak kabul edilmektedir. Bunun sebebi şiddetin günlük yaşamın her alanında karşı karşıya kalınan bir davranış olmasıdır. Örneğin; evde, okulda, iş alanında, toplu taşıma araçlarında görülmesinin yanında kitle iletişim araçlarından biri olan medyada da yaygın olarak görülmektedir.

Özellikle günümüzde kitle iletişim araçları, çeşitli yollarla kadın aleyhine yeniden toplumsal yargılar üretmektedir. Bu konuda, görünürdeki değişime rağmen geleneksel kadın imgesi pekiştirilmektedir. Gerçekte değişen kadın düşünceleri, inançları medyada kendini ifade etme olanağından yoksundur (Yeniçifti, 2012: 246).

Kitle iletişim araçları; aktardıkları mesajlarla toplumları büyük ölçüde etkileme gücüne sahiptir. Kitle iletişim araçlarında; şiddet gösteriminin şiddetin yaygınlaşmasında etkili olduğu çeşitli araştırmalar tarafından gösterilmektedir. Şiddet üzerine yapılan iletişim araştırmalarında; izleyen, okuyan, dinleyenlerin şiddet gösteriminden birebir etkilenmiş olmasa da, şiddet gösterimlerinin, şiddet kodlarını yeniden üretip kazandırdığını ve gündelik yaşamdaki gerilim anlarında bu öykülerde öğrenilen davranış biçimlerinin kişisel eylemlere kılavuzluk yaptığı belirlenmektedir (Yıldırım, 1998: 41). Bununla bağlantılı olarak kadına yönelik şiddet, günümüz toplumlarında sadece ev içi ilişkilerde kalmayıp olumsuz ifadelerle de bazı şarkılarda kendini göstermektedir. Kadının bedeni cinsel açıdan bir araç olarak kullanılmakta ve kadın aşağılanmalara maruz kalmaktadır.

Toplumumuzdaki kitle iletişim araçlarının öneminden dolayı araştırmada kitle iletişim araçları ile araştırma kapsamında dinlenen şarkıların sözlerindeki ifadelerin temelinde hangi anlamları taşıdığı, cinsiyet temeline dayalı ifadelerde kadına yönelik şiddetin izlenimleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmada kitle iletişim araçları vasıtasıyla aktarılan popüler kültür ürünlerinden biri olan şarkılarda kadına yönelik duygusal şiddetin izleri “*popüler kültürde kadın ve kitle iletişim araçlarında kadın*” başlıkları altında ele alınmaya çalışılacaktır.

Popüler kültürde kadın

Kültür, kavram olarak, bir zaman ve mekândaki insan topluluğunun yaşama şekli (Şentürk, 2007: 25) ve topluluğun yaşamlarının bütünü oluşturarak alışkanlıkları, gelenek, görenek, örf vb. davranış ve inançlarının tümü olarak açıklanmaktadır (Beşevli-Solmaz, 2009: 1). *Kültürü toplumsal yaşamın belli bir alanına göre (sanat, edebiyat, müzik vb.) sıkıştırmamak gerekir.* Kültür insan yaşamının her alanında kendisine ait olanın ifadesidir, insanın yaşamını, geçmişten gelen deneyimleri ve birikimleriyle nasıl ürettiğini anlatmaktadır (Özkan, 2006: 30). Popüler kültür ise, kitlelere, insanlara dayatılan, anlık zevkler veren ve onları tüketime yönelten (Sakallı, 2014: 309), popülerleşme sürecinin kültürel yansıması olarak adlandırılan bir olgu olarak ifade edilmektedir (Beşevli-Solmaz, 2009: 1). *Bir kavramın kültürel açıdan anlam kazanması*

ve değerlendirilmesi için onun toplumsal bilinçe mal olması gerekmektedir (Akbalık, 2013: 82). Popüler sözcüğünün dil bilimsel temeli ve tanımlaması geç-ortaçağ dönemindeki “halkın, halka ait, rağbette/revaçta olan, avama ait, gözde, yaygın” anlamından “birçok kişi tarafından sevilen veya seçilen” anlamına gelmiştir (Beşevli-Solmaz, 2009: 1; Erdoğan ve Alemdar, 2005: 30).

“Popüler kültür, ekonomik, sosyal ve siyasal hayatın her alanında kendini hissettirmektedir” (Şentürk, 2007: 25-26). Örneğin popüler kültür; siyasal alanda seçimler, ekonomik alanda tekeli kapitalist pazarın evrenselleştirilerek meşrulaştırılması, sosyal alanda ise, egemen medya ürünlerinin (müzik vb.) halk tarafından sevilip tutulması anlamında kullanılmaktadır (Erdoğan ve Alemdar, 2005: 33). Popüler kavramı, esasen Anadolu kültüründe olmamasına rağmen kitle iletişim kaynakları yoluyla Anadolu’ya girmiştir. Popüler, Batı kökenli bir kelime olup, Anadolu’da olmamasının nedeni ekonomik, siyasal ve kültürel tüketim biçiminin bir ürünü olmasıdır. “Anadolu’da Yunus popülerdi, Köroğlu popülerdi, Atatürk popülerdi. Bu kişilerin popüler olmaları tüketimle, hava atmayla veya doyum sağlamayla ilgili değildi, sadece kalitelerindendi. Anadolu’da top 10 olmadığından haftalık popülerlik, günlük popülerlik olamazdı”(Özkan, 2006: 33).

“İnsanların oluşturduğu bütün değerlerin ve varlığın toplamı olan kültür, günümüzde iletişimle iç içe geçmiştir”. Dolayısıyla iletişim araçlarına egemen güçler kültüre de yön vermeye başlamıştır (Karakoç, 2014: 246-265). Teknolojik gelişmeler ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile kültür alışverişi daha kolay hale gelmiştir. Kültürün niteliği de buna bağlı olarak değişime uğramış ve dönüşmüştür (Ercins, 2011: 492). Popüler kültür kitleleri toplumsal, bireysel ve sosyo-kültürel farklılıklardan arındırmaktadır. Televizyon ve diğer medya araçları da kitlelerin sınıf, cinsiyet ve ırk bakımından kesin farklılıklardan yoksun bir hale gelmesinde çok büyük rol oynamaktadır (SETA, 2011: 37-38).

Çizelge 1: Gerçek Kültür ve Popüler Kültür Karşılaştırılması

Gerçek Kültür	Popüler Kültür
Kendiliğinden oluşma,	Tüketilmek ve alınıp satılmak üzere pazar için planlanarak üretilmiş,
Taklit ve tekrara dayanmayan, orijinal,	Taklit ve tekrara dayalı, Sürekli değişim halinde, yapay, Eğlenceye yönelik ve medyatik,
Ticari amaç kaygısı taşımayan, İnsanı özgürleştirip bireyselleştiren, Kültür endüstrisine karşı uyandıran,	Ticarileşmiş ve sanayileşmiş, İnsanları sömürüp, yabancılaştıran, İnsanları tercih hakkı olmayan pasif tüketiciler haline getiren, Halkın kültürü, hakim grubun kültürü, gündelik yaşamın kültürü,
İnsanların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçları ile belirlenen,	Daha önce denenmiş, başarılı kanıtlanmış, kitlelere çekici gelen, belirli bir süre ile sınırlı ürünler sunan
İnsan hayatının her aşamasını kuşatan tutum ve davranışlarını da biçimlendiren,	Anı yaşamaya, daha genel geçer olaylara ilgi duymaya, tüketmeye yönelten, Tüketilmek ve alınıp satılmak üzere pazar için planlanarak üretilen, Kolay yayılabilen, kolay tüketilen, daha çok kesime hitap edebilen,

Kaynak: Kaya ve ark., 2007: 36; Şentürk, 2007: 25-26; Ercins, 2011: 492-494; SETA, 2011: 32; Karakoç, 2014: 246-265.

Popüler kültür ürünleri kitle iletişim araçları ile varlık bulmaktadır. Bu ürünler radyo ve televizyon kanallarında, gazete ve dergilerin renkli sayfalarında tüketilmektedir (Ercins, 2011: 506). *“Popüler kültür, kitle iletişim araçları sayesinde en kolay ulaşılan ve tüketilen, değişik toplum kesimlerini birleştiren bir kültürel dünyayı ifade etmektedir”* (SETA, 2011: 35). Kitle iletişim araçlarının herkese ulaşması ve sunduğu olanaklarla yaşamımızı bütünüyle kapsamaya artık sanatın da bir kültür endüstrisi tarafından malzeme olarak kullanılmasını mümkün kılmaktadır. Bu nedenle müzik de kültür endüstrisi yoluyla insanların serbest zamanlarını değerlendirdiği bir faaliyet alanı olurken aynı zamanda da meta olarak eğlence malzemesine dönüştürülmüştür (Karakoç, 2014: 246-265).

Kitle iletişim araçlarıyla insanlara sunulan popüler kültür ürünlerinin insanları bir araya getirme, kaynaştırma ve sosyalleştirme işlevi en yararlı yönleriyken, bunların yanı sıra tamamen yıkıcı ve sarsıcı yönde bir işlev üstlendiği de bilinen bir gerçektir (Özden ve Barışeri, 2010: 277). Bu yıkıcı ve sarsıcı yönlerinden bir tanesi popüler kültür ürünlerinin topluma yansıtılmaya çalışıldığı, kadınlara olan bakış açılarıdır. *“Popüler kültür unsurları tarafından yaratılan ve topluma yansıtılan mizojini kavramı; kadınlara karşı var olan düşmanlık, nefret, kadınların aşağılanması veya cinsiyet özelliklerinden dolayı küçümsenmesi, cinsel bir obje olarak görülmesi (nesneleştirilmesi), kadınlara karşı her türlü şiddetin meşrulaştırılması, kadın bedeninin metalaştırılması olarak karşımıza çıkmaktadır”*(Baydar, 2013: 151).

Günümüzde kültürel yaşamı etkileyen en önemli unsurların başında da müzik gelmektedir. Müziğin kendine özgü türleri ile sosyal yaşamı, kültürel yaşamı, eğitim sürecini etkileyen özelliklere sahip olduğu ifade edilmektedir (Çiftçi, 2010: 149). *“Müzik alanında, popülerlik her hafta değişen “top 40” içinde olma ve bunları dinlemedir”* (Erdoğan ve Alemdar, 2005: 34). Üniversite öğrencilerinin popüler kültür ve popüler müzikle ilgili görüşleri üzerine yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, popüler kültürle ilgili olarak öğrencilerin ilk akıllarına gelen güncel pop şarkıları, televizyon dizileri ve yarışma programları olduğu saptanmıştır (Özden ve Barışeri, 2010: 288). Popüler kültürün müzikleri, kadınların düşüncelerinden, zekalarından ve diğer bilişsel özelliklerinden çok bedenleriyle ön plana çıkan egemen bir mizojinik temaya ve söyleme hizmet etmektedir (Baydar, 2013: 155).

Popüler müzik; ritmik yapısı ve akılda kalıcı kolay ezgilerinin yanı sıra, farklı akustik ve elektronik enstrümanların kullanımı gençliği peşinden sürükleyen müzik türü olduğu ifade edilmektedir (Çiftçi, 2010: 152). Popüler müziklerde veya şarkılarda, kadınların toplumsal rolleri, statüleri, kimlikleri ataerkil ve erkek egemen toplum bakış açısı tarafından şekillenmektedir. Ataerkil ve erkek egemen toplum yapısı içinde, kadınları aşağılamak, onları cinsel bir obje olarak görmek, cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddet veya cinsiyete dayalı şiddet, taciz ve tecavüzü meşrulaştırmak gibi mizojinik tavır, tutum, davranış ve uygulamalara sıklıkla rastlanmaktadır. Bu yüzden, popüler olan müziklerin içinde cinsiyet eşitsizliği, kadın bedeninin metalaştırılması, kadınların aşağılanması gibi söylem ve uygulamalara rastlamanın mümkün olduğu ifade edilmektedir (Baydar, 2013: 152-153).

Gençlerimiz için popüler müzikler, duygularının belli tarzlarda ifade ettikleri, belli bir gruba aidiyetin simgesi olarak benimsedikleri bir müzik tarzını yansıtmaktadır (Aksu, 2008: 22). Popüler müziklerin çoğunlukla onu tüketen insan için, boş zamanını

değerlendirirken toplumsal hayatı etkilediği, özellikle çocuk ve erkeklerde olumsuz bir kadın imajı yarattığı söylenmektedir (Aksu, 2008: 22; Baydar, 2013: 151). Hemen hemen toplumun her alanında, hem erkeklerin hem de kadınların kendi aralarında, cinsiyetçi tutum veya davranış geliştirmeleri sonucu, mizojini, cinsiyete dayalı şiddetin ana kaynağı olarak görünmektedir. Popüler kültürün mevcudiyetinde var olan örtük veya açık mizojinik tutum, tavır veya söylemler, cinsiyete dayalı şiddete veya kadına yönelik şiddete, cinsiyet ayrımcılığına veya eşitsizliğe, taciz ve tecavüze neden olmaktadır. Özellikle çocuklar ve erkekler popüler şarkıların yarattığı kadın imajının etkisiyle, kadınların kişilik bütünlüğünü zedeleyen tavır, tutum veya davranışları içselleştirerek meşrulaştırmaktadırlar (Baydar, 2013: 151-155).

Kitle iletişim araçlarında kadın

Kitle iletişim araçları, toplum içinde düzenli olarak yayımlanan, dolayısıyla hedef kitlenin hizmetine verilmiş haber ya da bilgi öğelerinin biçim ve koşullarının somutlaştırılmış biçimi (Girgin, 2003: 48) ve bireyin toplum içinde var olmasını sağlayan son yıllarda sosyal medyanın da katkısıyla çoğunlukla elektronik araçlar olarak tanımlanmaktadır (Aydemir, 2014: 166).

Kitle iletişim araçları tarafından oluşturulan medya, basın ve yayın organlarında yaşanan toplumsal, siyasal ve ekonomik gelişmeleri takip etme, toplumun değişmesinde, gelişmesinde ve şekil kazanması açısından günümüz insanının kullandığı son derece önemli bir araç haline gelerek çeşitli işlevler yerine getirmektedir (Ekici, 2004: 181; Gökulu ve Hosta, 2013: 1838). Bu işlevler en geniş anlamda, kişilere haber verme, eğitime, yönetme, yönlendirme, etkileşim dolayısıyla kişileri bilgilendirme olarak özetlenebilir (Başer, 2009: 128; Aydemir, 2014: 166).

Kitle iletişim araçlarından oluşan medyanın en önemli unsurları; verdiği mesajların inşası, alıcı tarafından alınması ve içselleştirilmesi olduğu kabul edilmektedir. Örneğin televizyon söz konusu olduğunda kullanılan dilin söz dizimi, biçimi ve tonu; söz ve görüntünün yan yana bulunması, kullanılan görüntü açıları, renkler, anlatının yapısı, üst ses ya da geri dönüş (flashback) gibi özel araçlar kullanılarak oluşturulan görsel, duyuşal şölenle işlenen şiddet, cinsellik, mizah gibi konuların alıcının almasını ve içselleştirmesini kolaylaştıran etmenlerdendir (SETA, 2011: 41).

Kitle iletişim araçlarında şiddet olgusu, günümüzde en çok ilgi duyulan konulardan biri haline gelmiştir ve şiddetin farklı sınıflamaları yapılmaktadır. Şiddet, zamana ve topluma göre farklılaşan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin kökeninde yer alan saldırganlık dürtüsü bireyin toplumsallaşma süreci içinde öğrenilebilmektedir. Kitle iletişim araçları da bu öğrenmeye hızlandırıcı etkide bulunmaktadır (Kocacık, 2004: 1). Şiddetin ifade biçimi günümüzde araştırmacıların konuşup tartıştığı konulardan birisi haline gelmiştir. Medyada da şiddet sorununu ele alan yayınlara ya da şiddet eylemi içeren haberlere her gün rastlanabilmektedir. Bunlar izleyicinin doğrudan algıladığı, açık bir şekilde sunulan şiddet olaylarıdır. Bir de izleyicinin çok farkında olmadığı kapalı bir şekilde şiddeti haklı gösteren ya da doğal bir olgu olarak gösteren programlar var ki bunlar hem izlenme sıklıkları hem de izleyici sayısı açısından televizyon dünyasında oldukça büyük bir yer kaplamaktadır. Reklamlardan kadın programlarına, yarışmalardan dizilere kadar her tür içerikte şiddete rastlanmaktadır (Ünlü ve ark., 2009: 96). Sadece fiziksel değil psikolojik acı ve ıstırap veren eylemleri de içine almakla birlikte medyada kadına yönelik şiddet, daha çok fiziksel

güç kullanımı olarak dar çerçevede ele alınmakta fiziksel şiddetin temsili olarak kabul edilmektedir (Dursun, 2010: 6).

Medya aynı zamanda şiddeti göstererek alevlendirmekte, tanımlayarak boyutlarını genişletmekte, vurgulayarak abartmakta ve tekrar tekrar yer vererek özendirilmektedir. Yani medya şiddetin doğrudan nedeni olmasa da dolaylı olarak şiddete yönelik davranışların ortadan kalkmaması için bir neden teşkil etmektedir (T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1997). Medya şiddetin etkisini artıran, bireylerin şiddet olgusunu içselleştirmesini sağlayan bir role de sahiptir. Bu nedenle şiddetin nedenleri kadar, şiddetin anlatılış biçimi de onunla mücadele açısından önem kazanmaktadır (Gökulu ve Hosta, 2013: 1831).

Şiddet sadece bireysel ilişkiler aracılığıyla incelenen bir olgu değildir. Bireyler kitle iletişim araçları aracılığıyla şiddet eylemlerine tanık olmaktadır ve bu eylemlerin yansıtılış şekillerinden etkilenmektedirler. Daha açık bir ifadeyle, medyanın şiddet olgusunu haber yapma tarzı ve bu haberlerde kullandığı üslup, bireylerin şiddet algısını etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Medya, kadına yönelik şiddet haberlerini sunarken kadının cinsiyetini ön plana alarak olayı haber yapmakta ve eyleme bir anlamda gizli meşruiyet kazandırmaktadır. Kadına yönelik şiddet haberlerinin sunumunda ilgi çeken unsur ise, medyanın şiddete maruz kalan kadınları kimi zaman masum ve savunmasız, kimi zaman da şiddeti hak edecekleri yapıda göstermesidir (Gökulu ve Hosta, 2013: 1831-1846). Haber medyasının kadına yönelik erkek şiddetini normalleştirmeye katkıda bulunan anlatı stratejileri geliştirmesi ve cinsiyetçi kodlarla iş görmesi, cinsel suçları ve kadına yönelik şiddeti gündelik hayatın sıradan ve gerçekleşmesi kesin bir parçası haline getirmektedir (Dursun, 2010: 13). Örneğin, televizyon dizilerinde kadının şiddete maruz kalmasının geleneksel kavramlara dayanılarak haklı ve gerekli gösterilmesi, haberlerde şiddet mağduru kadınların çaresizliğinin sık sık konu edilmesi şiddetin sıradanlaşması ve içselleştirilmesi sürecinde etkili olabilmektedir (Ünlü ve ark., 2009).

Kadına yönelik şiddetin toplumsal bir gerçeklik olduğundan yola çıkarak televizyonun bu gerçeği kendi araçsal özellikleri kapsamında temsil ettiği gözlenmektedir (Ünalı, 2012: 238). Televizyonlarda yayınlanan dizilerde ya da programlarda kadına yönelik şiddet hayatın bir parçası olarak sunulmakta ve bunun zamanla toplum tarafından normal bir şeymiş gibi algılanmasına neden olmaktadır (Yeniçifti, 2012: 246).

Kadın bedenini nesneleştiren görsel sunumlar da başka bir problemlili alandır. Kadınlara yazılı ve görsel basında çoğu zaman sadece bedenleri teşhir edilmek üzere yer verilmekte, bu teşhire eşlik eden haber metinleri görsel malzemeyi kullanabilmenin bir sebebi olmaktan öte bir amaç taşımamaktadır (Çelenk, 2010: 235). Özellikle gazetelerde ve televizyonlarda kadın olgusuna zina, namus gibi konular çerçevesinde ya da sansasyonel olaylara karıştıkları zaman yer verilmektedir. Kimi gazetelerin arka sayfalarında sanat ya da moda haberi başlığı altında kadın bedenini teşhir eden fotoğraflara yer verilmektedir. Bu da kadın cinselliğinin medyada yer aldığına örnektir. Çoğu zaman sağlık haberi bile kadın bedenini teşhir eden fotoğraflar kullanılarak sunulabilmektedir. Bu bağlamda görsel basının reyting hesabını, yazılı basının da tiraj hesabını kadın bedeni üzerinden elde ettiği söylenmektedir (Büyükbaykal, 2007: 21).

Birey toplumsal yaşamın her alanında ve anında sahip olunan toplumsal cinsiyetle birlikte var olmaktadır. Medyanın kadın ve erkek betimlemeleri, toplumda cinsiyetin yaygın bir şekilde paylaşılan tanımlarının oluşmasına, sürdürülmesine ya da değişmesine neden olmaktadır (Başer, 2009: 128). Kitle iletişim araçları davranış modelleri, iletişim ve yaşam biçimleri sunarak kültürü etkilemekte ve şekillendirmektedir.

Basın ve yayın organları da toplumun değişmesinde, gelişmesinde ve şekil kazanmasında oldukça önemli bir role sahiptir. *Özellikle göze ve kulağa hitap eden televizyon ve radyo kanalları, kendi kültürümüzü yok etmede silah olarak kullanılabilir.* Kitle iletişim araçlarında eğlence içeriklerinin ağırlığının giderek çoğalması, bu içeriklerde baskın değerlerin izleyicilere aktarılmasına ve giderek toplumda yaygın kültürel değerler haline gelmesine neden olmaktadır. *Eğlence içeriklerinin izleyiciler üzerinde bu yolla yarattığı kültürel etkilerin başında toplumda yayılan kalıp yargılar, cinsel tutum ve davranışlar, şiddet, saldırganlık ve magazin kültürünün geldiği söylenebilir.* (Ekici, 2004: 182; Varol, 2012: 151).

Araştırmanın Amacı

Toplumumuzdaki kadına yönelik her türlü şiddetin içselleştirilmesinde atasözleri, deyimler, şarkılar gibi kültürel değerlerin önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir. Özellikle kadınla ilgili olumlu ve olumsuz algıları, toplumun kadına bakışını şarkılar üzerinden anlamının mümkün olduğu belirtilmektedir (Meriç, 2014). Bu araştırmanın amacı da şarkılarda kadına yönelik şiddetin nitel araştırma deseni çerçevesinde analiz edilmesi ve yorumlanmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmaya ilişkin oluşturulan alt amaçlar aşağıda sıralanmıştır:

1. Şarkılarda görülen kadına yönelik olumsuz tutumlar ortak özellikleri bakımından hangi kategoriler altında toplanabilir?
2. Şarkılarda kadına yönelik şiddetin izlerine sıklıkla rastlanılan olumsuz ifadeler hangileridir?
3. Toplumumuzda dinlenen şarkılarda kadına yönelik ifadelerde kadının hangi özellikleri ön plana çıkmaktadır?

YÖNTEM

Kadına yönelik şiddetin izlerini içeren şarkıları derinlemesine bir bakış açısıyla ve buldukları çevre içerisinde anlamaya odaklı bir yöntem olduğu için nitel araştırma yöntemi ve olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini kitle iletişim araçları ile dinlenen şarkılar oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi için amaçlı örneklem yönteminden ölçüt örneklem ve maksimum çeşitlilik örneklem yöntemi izlenmiştir. Ayrıca verilerin toplanmasında basit rastlantısal örneklem yöntemi de kullanılmıştır. Müzik kanalları arasından PowerTürk müzik kanalı ve YouTube müzik bölümü rastgele örneklem yöntemi ile seçilerek dinlenmiştir. Dinlenen şarkıların içeriklerinin yer aldığı (şarkının adı, yılı vb.) siteler incelenmiştir. Genel olarak “alternatifim.com” adlı siteden yararlanılmıştır. Televizyon müzik kanalları ve şarkı sözleri sitelerinden elde edilen, anlamında ve içeriğinde kadına yönelik olumsuz yargı bulunan 300 şarkı 17.04.2015 – 27.04.2015 tarihleri arasında dört araştırmacı tarafından nitel araştırma desenine uygun olarak analize tabi tutulmuştur. Her araştırmacı şarkıları dinleyip temalara ayırmıştır. Araştırmacıların belirledikleri temalardan benzer ve aynı olanlar belirlenmiş farklı olanlar ise başka bir araştırmacıya danışılarak ortak bir tema altına alınmıştır. Sonuç olarak şarkılar sözlerine uygun çıkarımlar yapılarak 4 ana tema ve 11 alt tema altında toplanmıştır. Bu temalar oluşturulurken ilgili kanallarda çalan ve sitelerde incelenen şarkıların anlamında ya da içeriğinde “kadını çağrıştıran” şarkılar taranmıştır. Taranan şarkılarda cinsiyet ayrımcılığı, cinsiyetçi bir bakış veya herhangi bir şiddeti içeren şarkıların sözleri belirlenmiştir.

Araştırmada verilerin değerlendirilmesi aşamasında, içerik analizi ve betimsel analizden yararlanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Bundan hareketle, araştırmada şarkı sözlerinin vurguladıkları anlamlar üzerinde durulmuştur. Toplanan veriler şarkı türlerine göre kategorilere ayrılmış ve şarkı sözlerindeki kadına yönelik cinsiyetçi bakışa etki eden ve şiddet içeren unsurlar araştırılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Şarkılarda kadına yönelik şiddetin izlerini araştırmak amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen veriler dört ana tema altında analiz edilmiştir. Bunlar;

1. Toplumda Kadın
2. Cinsellik
3. Kadına Yönelik Uygunsuz Söylemler ve Davranışlar
4. Kadının Dış Görünüşü

Araştırmacılar tarafından bu ana temalar alt temalara bölünmüştür. İlgili alt temalar çizelge 2’de ve şarkı türlerinin alt temalara göre dağılımı ise çizelge 3’de verilmektedir.

Çizelge 2: Araştırmaya İlişkin Ana ve Alt Temalar

Ana Tema	Alt Tema
Toplumda Kadın	Eşya olarak algılanan kadın Çok konuşkan olarak görülen kadın Erkeğini rezil ettiği düşünülen kadın Değersiz olarak görülen kadın Hizmet etmesi gerektiği düşünülen kadın Coğrafi özelliklere göre yargılanan kadın
Cinsellik	Tahrik eden kadın Cinsel obje olarak algılanan kadın
Kadına Yönelik Uygunsuz Söylemler ve Davranışlar	Hakaret ve Beddua Şiddet ve Tehdit
Kadının Dış Görünüşü	Fiziksel özellikleri

Çizelge 3: Alt Temalara İlişkin Şarkı Türlerinin Dağılımı

Alt Temalar	Pop	Rock	Rap	Türk Halk Müziği	Fantezi	Arabesk	N	%
Eşya olarak algılanan kadın	1	2	-	2	-	2	7	2
Çok konuşkan olarak görülen kadın	2	-	-	1	-	1	4	1
Erkeğini rezil ettiği düşünülen kadın	2	-	-	1	-	3	6	2
Değersiz olarak görülen kadın	13	3	-	8	-	1	25	8
Hizmet etmesi gerektiği düşünülen kadın	5	-	1	-	-	2	8	3
Coğrafi özelliklere göre yargılanan kadın	2	-	-	-	-	1	3	1
Tahrik eden kadın	18	-	-	1	-	1	20	7
Cinsel obje olarak algılanan kadın	71	3	2	16	8	8	108	36
Hakaret ve Beddua	26	5	7	14	1	28	81	27
Şiddet ve Tehdit	4	-	2	1	-	8	15	5
Fiziksel özellikleri	14	-	-	6	1	2	23	8
TOPLAM	158	13	12	50	10	57	300	100

Toplumda Kadın

Eşya olarak algılanan kadın

“di gel malım / di gel canım / yeter yaktın sinemi” :Arabesk (1985), İbrahim Tatlıses, Aşk Kalbimde Yer Almış

“Siyah perçem yan taralı / Kirpiği ok göz karalı / Sordum aslın nereli / Dedi ki Urfalıyam / Ben bir yiğidin malıyam” :Arabesk (2004), İbrahim Tatlıses, Dedi ki Nişanlıyım

“Git başkasına asıl / İster öp / ister sarıl / Başkasını buldum artık / Kafana göre takıl” :Pop (2012), İsmail Yk, Ah Aşkım

“Gönlü zengin olanı / E isterem isterem / Ne uzun ne kısasını / İstemem istemem / Aklı başta olanını / E isterem isterem / Dünya güzelle dolsa / İstemem istemem / Huyu güzel olanı / E isterem isterem” :Türk Halk Müziği (1998), Mahzun Kırmızıgül, Evlenmem

“Ver deyom vermoyo bu iş olmaz deyo / Nah bin gayma vedim gızını vermeyo” :Türk Halk Müziği (2014), Ankaralı Turgut, Ver Deyom Vermiyo

“Hakkım yok seni sevmeye / çıktın karşıma ne diye / sen başkasının malısın” :Rock (2007), Teoman, Arkadaşımın Aşkısın

Yukarıdaki şarkı sözlerinde verilen örneklerde de fark edildiği gibi kadın birçok birey arasından seçilebilecek bir eşya, para karşılığında satın alınabilecek bir nesne ve kendi bireyselliğine değer verilmeyen bir mal olarak görülmektedir. "Di gel malım, ben bir yiğidin malıyam, nah bin gayma verdim gızını vermeyo" gibi ifadelerde kadın para karşılığı alınıp satılabilecek bir nesne, başkasına ait bir mal olarak görülmektedir. Ayrıca "Gönlü zengin olanı / E isterem isterem / Ne uzun ne kısasını / İstemem istemem / Akli başta olanını / E isterem isterem / Dünya güzelle dolsa / İstemem istemem / Huyu güzel olanı / E isterem isterem ifadelerinin yer aldığı şarkıda da kadın birçok kadın arasından isteğe göre seçilebilecek, arzu edilen özelliklerine göre kategorileştirilen (gönlü zengin olan, huyu güzel olan, akli başında olan vs.) bir nesne olarak görülmektedir. Şarkı sözlerinde de görüldüğü gibi bu özellikler kadının bedeninin güzel görünmesi sayesinde kazanılmaktadır. Bu bağlamda bazı şarkılarda kadının sunum biçimi onu erkeğin elde edebileceği ürün gibi satılık konuma düşürmektedir (İmançer ve İmançer, 2002: 18).

Çok konuşkan olarak görülen kadın

"Sen sıkı tut çeneni, eline diline hakim ol, sonra öcüler yer seni": Pop (2012), Tarkan, Hadi Bakalım

"Dinle biraz susta!": Pop (2014), Berkay, En Azından

"Karı senin dırdırın/ Öldürüyor vırvırın": Türk Halk Müziği (2003), Ankaralı Turgut, Sakar karı

"Bıktım karının dırdırından/ Rakı değil karı beni öldürecek": Arabesk (2002), Murat Kurşun, Karı Dırdırı

Kadınların çok konuşkan olarak yargılayan şarkı sözü örnekleri yukarıda verilmiştir. (n=4, %1). Şarkılardan da anlaşılacağı gibi kadının çenesini tutması gerektiği, dırdırından bıkıldığı, susması gerektiği ifadeleri ile kadının çok konuştuğu ifade edilmektedir.

Erkeğini rezil ettiği düşünülen kadın

"Nişanlım ah nişanlım başıma dertler açtı / rezil etti herkese, yüzüğü alıp kaçtı" Arabesk (1986), Azer Bülbül, Nişanlım

"Zaman ola devran döne sende çekesin / Sen ki beni rezil ettin yedi cihanda " Arabesk (2002), Çılgın Sedat, Adın Batsın

"Beni eller dillere sen sakız ettin" Türk Halk Müziği (2005), Alişan, Yalancı Sevgili

"Sonunda belamı bulmuşum / Konu komşuya rezil olmuşum" Pop (2000), Atilla Taş, Kara Kız

"Bir kara lekeydi benim alımda / Kapanmaz bir yara şimdi bağrımda / Ağlayıp inlesem pişman olsam da / Hayatımı yıkan o kadın oldu" Arabesk (2007), Erol Budan, O Kadın

Yukarıda verilen şarkı sözlerinden de anlaşılacağı üzere kadının erkeğini rezil ettiği düşüncesi vurgulanmıştır. Kadının erkeğin başına birçok dert açtığı, herkesin diline düşürüp dedikodulara maruz bıraktığı, konu komşuya, tüm dünyaya rezil ettiği dile getirilmiştir. Atasözlerinde de bu vurgu açık bir şekilde görülmekte kadının erkeği isterse rezil, isterse vezir edeceği söylenmektedir. Erkeğe hiçbir sorumluluk verilmemekte erkeğin başarılı ya da başarısız olması kadının sorumluluğu olarak görülmektedir (Küçük, 2003: 220).

Değersiz olarak görülen kadın

"O yaşlı gözlerine o yalan sözlerine kanma arkadaş" : Rock (1965), Erkin Koray, Anma Arkadaş

"Beş para eder mi varlığın ki yokluğun beni acıtsın" : Rock (2006), Emre Aydın, Kim Dokunduysa Sana

"Pencereden bakıyo roman almış okuyo / Profösör olacak başıma" : Türk Halk Müziği (2012), Ankaralı Namık, Al yârim Bu da Sana

"Bir oğlum olup da / Sünnetini kestiremedim": Türk Halk Müziği (2004), Ankaralı Namık, Bir oğlum Olup da

"Üçer avrat almayan / Hiç erkekten sayılmaz" : Türk Halk Müziği (1995), Oğuz Yılmaz, Misket

"Senin gibileri alır elime tef yapar da çalar oynatırım": Türk Halk Müziği (2014), İzzet Yıldızhan, Evire Çevire

"Leyla döktürüyor dönüp bakmıyor, bas bas paraları Leylaya": Türk Halk Müziği (2003), Oğuz Yılmaz, Bas Bas Paraları Leylaya

"İsterim ki kıvrana kıvrana / Koşarsın her gün peşimde / Çatlatırım seni böyle" : Pop (2011), İsmail Yk, Çatlatırım

"Derken bir anda sabah oluveriyor, biri gidiyor, bir diğeri geliyor": Pop (2009), Murat Boz, İstanbul Eğlencesi

"Anan da hatalı, bu güzelliği doğurup da sokaklara gönderme": Pop (2010), Murat Dalkılıç, Çatlat

"Bak yağmurlu günde bile bir damla yok sana" : Pop (2010), Murat Dalkılıç, Merhaba Merhaba

"Kız çok sosyeteymiş beni beğenmemiş, sanırsın ki yavrum saraylardan gelmiş": Pop (2012), Atilla Taş, Ben Senin O 7 Sülaleni

"Kenar süsü oldum hayatında yani olmasam da olurdu": Pop (2007), Sıla, Kenar Süsü

"Bir şeyimi ellettirmem, mümkün değil kirlettirmem, herhalde yani": Pop (2005), Tuğba Özerk, Lo Lo Lo

"Ah bir içim su, selvide boylu eksik aklıyla hep oyun onun oyunu": Pop (2009), Yalın, Başka Hayatların Kadını

"Seni yakacaklar benim yerime, seni tanrı bile affetmeyecek": Pop (1995), Levent Yüksel, Seni Yakacaklar

"Ne güzeller gördüm, akşamdan sabaha": Pop (2005), Emre Altuğ, Erkekler de Yanar

"Kapıdaki köpek bile sadıktır sahibine/ Senin yüzün kızarmaz tükürseler yüzüne": Arabesk (2006), Kahraman Çerkeşli, Sen Kimsin Ki Beni Böyle Ağlatan

"Kızlar dura dura hiç olur / Oğlan dura dura koş olur" : Arabesk (1998), Ankaralı Namık, Kızlar Dura Dura Hiç Olur

Kadınların değersiz olarak görüldüğü şarkıların bir kısmı yukarıda verilmiştir (n=25, %8). Şarkı sözlerinden de anlaşılacağı gibi kadınlar; kenar süsü, kapıdaki köpek gibi, varlığı beş para etmeyen, akli eksik olarak görülmektedir. Erkeğin üç kadınla evlenmeden erkek sayılamayacağı, erkek çocuğuna duyulan aşırı özlem ile kadının değersizliği vurgulanmaktadır. Tüm bunların yanı sıra kadının, M.S. 6. yy'da Arap cahiliyesinde henüz çocuk yaşta iken utanç vericilikleri nedeniyle babaları tarafından diri diri toprağa gömülerek öldürülmeleri de kadınlara değer verilmediğinin göstergesidir (Gülaçtı, 2012: 76).

Hizmet etmesi gerektiği düşünülen kadın

"Her akşam önüme sofrayı kurmak istersin / hatta belki çocuk doğurmak istersin" : Pop(2014), Tolga Burkay, Kadın

"Çeyizi düzmüş, kimi bekler / Bu kız beni görmeli bana kazak örmeli" : Pop(1994), Mustafa Sandal, Bu Kız Beni Görmeli

“Bak kızıyorum evinde otur / çocuk doğur / hey işin gücün yok mu senin bir sıcak çay dök” : Arabesk(1998), İbrahim Tatlıses, Erkekler

“Kadın üretir biz yıkarız hala / kirletiriz kadın temizler ancak milyon yıldır dişilere eşya gibi davranır bu koskoca dünya” : Rap(2004), Ceza, Kadına Yer Ver Dünya

Hizmet etmesi gerektiği düşünülen kadın ile ilgili şarkı sözü örnekleri yukarıda verilmiştir (n=8, %3). Hizmet etmesi gerektiği düşünülen kadın şarkılarda “*sofra kur, çeyizi düzmüş, kazak örmeli, evinde otur, çocuk doğur, çay dök, kadın temizler*” şeklinde görülmektedir. Daha önce toplumsal cinsiyetin kadın ve erkeğe atfedilen davranış kalıpları ve rolleri işaret ettiğinden bahsedilmişti. Toplumsal cinsiyet gereği geleneksel ataerkil toplumlarda kadınlardan ev işleriyle uğraşır çocuk büyütme, erkeklerin ise dışarıda çalışarak ailelerinin ekonomik ihtiyaçlarını gidermeleri beklenmektedir (Gazioğlu, 2014).

Erkeklerin, kadınlar üzerinde egemen olmalarını sağlayan bu toplumsal düzende kadınlar hem geleneklerle, baskıyla, şiddetle, korkuyla erkeğe bağımlı bir hale gelmiş hem de kendisinden beklenen davranışların doğruluğuna, yaşadıklarının “olması gereken” olduğuna inandırılmıştır. Kadınlara biçilen roller ve özel alana ait görülmeleri, onları tartışma alanının dışına itmektir. Ataerkil düzen, kadının sessiz bir hizmetkar olması için iktidarını kullanmaktadır. Sosyal sessizlik, ataerkinin kurmak istediği, kadın kimliğinin inşasında önemli bir yer tutmaktadır (Kaplan, 2001: 236). Ataerkil kadının toplum içindeki etkinliğini en aza indirerek, iktidarını pekiştirme, kadınları yok sayma amacındadır. Ataerkinin istediği kadın, bilinçli, üretken bir bireyden çok; söz dinleyen ama söz üretmeyen bir hizmetçidir (Soyumert, 2008; 17-20).

Coğrafi özelliklere göre yargılanan kadın

“Akdeniz'in bütün kızları / hanginiz aşk için söyleyin?” : Pop (2006), Serdar Ortaç, Akdeniz

“Öyle güzel yürüyor ki zilli / kesin İzmirli” : Pop (2013), Berkay, İzmirli

“İstanbuldan kız alanın vay haline vay/ Elazığ'da bir yar sevdim anam onu al/ Gözleri kara sürmeli kaşlarında ay ay/ Antepli'de bir yar sevdim anam onu al” : Arabesk (2002), Alişan, Anam Onu Al

Kadınların coğrafi özelliklerine göre değerlendirildiği şarkılara çok fazla ulaşılamamıştır (n=3, %1). Yukarıda verilen şarkılarda, kadınların yürüyüşlerinden veya yaşadığı bölgeden dolayı önyargı bildiren ifadeler kullanılmıştır. Kentler, cinsiyetçi roller ve toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler nedeniyle, kadınların ve erkeklerin farklı deneyimlediği yerlerdir (Kaypak, 2014: 349). Ülkemizde kadınlar Akdenizli, İzmirli, Antepli gibi ötekileştirmelere uğramakta ve yaşadığı şehre, coğrafi konuma göre yargılanarak psikolojik şiddete maruz kalmaktadır. Ayrıca bazı şehirlere karşı olumsuz tutum sergilendiği, bu şehirlere yaşayan kadınlar ile evlenilmeyeceği düşüncesinin olduğu görülmektedir.

Cinsellik

Tahrik eden kadın

“Kapımı çal / Hadi kapımı çal / Hazır ettim ben beni / Geçir kendimden” :Pop (2014), Hadise, Yaz Günü

“Yakınını göremiyosun / Niye beni kesemiyosun / Ay Aman! zillerimi çalıp nereye kaçıyosun / Körebe mi oynuyosun / Dolaba mı saklıyosun” :Pop (2014), Hadise, Nerdesin Aşkım

“Hadi deli oğlan hadi belime dolan / Hele bi öp bakalım kızı dudağından / Olmaz mı olmaz mı hepi topu bu istediğim hayatta / Dene nolur dene nolur tutamam kendimi sen çıkardın baştan” :Pop (2008), Hadise, Deli Oğlan

“Yar ellerim saçında / ter boşanır başımdan / her cilveli nazında” :Pop (1999), Emre Altuğ, İbret-i Alem

“Hiçbir topuk tıkırtısı bu kadar davetkar çalamaz” :Pop (2008), Sezen Aksu, İzmir’in Kızları

“Göz süzüyorsun uzaktan, hayırdır Hayriye / bu ne biçim nazdır, gel de beni azdır” :Arabesk (1986), Azer Bülbül, Hayriye

“Geleni geçeni yakıyor bu güzel / ateşli ateşli bakıyor” :Türk Halk Müziği (1999), İbrahim Tatlıses, Ateşli

“İstesen de istemesen de canın çeker beni her nefeste” :Pop (2009), Tuğba Özerk, Bitter Çikolata

“Bedenim tenini güneşten çok yakacak / hele bir bana gel bak neler olacak” :Pop (2004), Petek Dinçöz, Aşk Yazı

“Gözleriyle mahvettin / kapılarını hapsettin / seninim al tamam” : Pop (1995), Mirkelam, Tavla

“Öyle karşıdan bakmakla olmaz / bence yanaş biraz / içine çek yavaş yavaş bir şey olmaz” : Pop (2011), Keremcem, Haydi Öp

Yukarıdaki şarkı sözlerine bakıldığı zaman kadın erkeği baştan çıkararak, onu cinsel yönden tahrik eden bir nesne olarak görülmektedir. *Ateşli ateşli bakıyor, hiçbir topuk tıkırtısı bu kadar davetkar olamaz, gel de beni azdır* şeklindeki ifadelerle şarkı sözlerinde kadınlar açık bir biçimde görüleceği gibi erkeğin tatmin aracı olarak görülmektedir. Görüldüğü gibi incelenen bu şarkı sözlerinde şiddet öğelerinin yanı sıra, kadın cinselliğini aşağılayan ve olumsuz mesaj içeren öğelere sıkça rastlanmaktadır. Böyle şarkı sözlerinin kadın ve erkek arasında cinsel ayrıma neden olduğu, kadınlara ‘cinsel obje’ sıfatının yakıştırıldığı görülmektedir (Taşal ve Vural, 2011:6-7). Şarkılarda yer alan bu ifadelerle kadının konumu erkek fantezilerinin en düşük ortak paydasına indirgenmektedir (Can, 2008:70).

Cinsel obje olarak algılanan kadın

“Bu fıstık rakipsiz bir numara/ Ben buna dayanmam/ Amanın Amman Amman/ Şıp diye öpücük kondurucam.” : Pop (2008), İsmail YK, Bir Numara,

“Sonra güzelim sonra/ Bize yatıya gidelim.” : Pop (2014), Berkay, Baştan Sevelim

“Ver ver, bir dudak ver/ Ver ver o yanaktan ver/ Utanırsan çekinirsen gözlerini kapativer.” : Pop (2008), İsmail YK, Bir Dudak Ver

“Aman be hadi kalk kaynaşalım kız/ Çakkıdı çakkıdı oynaşalım kız/ Azıcık alttan azıcık üstten/ Hoppidi hoppidi hoptatalım kız.” : Pop (2006), Kenan Doğulu, Çakkıdı

“Geç olmadan gir koynuma/ Alev alev yanar durursun.” : Pop (2009), Soner Sarıkabadayı, Alev Alev

“İçine de siner tenine de / Bi geçirirsem seni ellerime / Pervane döne döne itaatkar bir köle / Neler geçiyor aklımdan tövbe tövbe.” : Pop (2014), Aydın Kurtoğlu, Köle

“Onda kaldım her şeyimle/ Ah bu kanepenin bir dili olsa/ Anlatsa dünya sarsılsa/ Yok, çok sevişmenin hiç zararı yok.” : Pop (2012), Kenan Doğulu, Doktor

“Çilek dudaklarına yapışıp kalıcım/ Gözlerinden kalbine akıcım/ Yar senin için bu şehri yakıcım/ Senin aklını, aklını alıcım.” : Pop (2003), Berksan, Çilek

“Bebeğim, nefesinle biteyim/ Biraz dur stop daha neler yaparım bak şimdi.” : Pop (2006), İsmail YK, Hap Gibi İçerim

“Canım ister birisini/ Fıkır fıkır çiftetelli/ Deli dolu olması lazım/ Şıkır şıkır döktürmesi lazım.” : Pop (2004), İsmail YK, Döktür

“Gel gel gel güzelim/ Gel gel acımayacak/ Gel gel gel güzelim, gel hiç acımayacak.” : Pop (2010), Tarkan, Acımayacak

“Ay ışığında oturuyorduk, bileğinden öptüm seni/ Sonra ayakta öptüm, dudağından öptüm seni/ Kapı aralığında öptüm, soluğundan öptüm seni/ Bahçede çocuklar vardı, çocuğundan öptüm seni/ Evime götürdüm yatağımda kasığından öptüm seni/ Başka evlerde karşılaştık/ İliğinden öptüm seni.” : Pop (2011), Sezen Aksu, Sayım

Sexy girl oyna hadi hadi / Hopla zıpla hadi / Ooo çalkala sağ sol hey girl / Çok güzel bak oynuyor / Sanki benim için azıyor / Yalnız bir değil burada herkes, dans edip eğlenip coşuyor / Bir sağ bir sol çalkala oynat göbeğini azar azar / Kıvırt anacığım kendini bir yılan gibi / Yavaş yavaş sokul bana anlayalım / Çalkala yavrum çalkala kıvırıp oyna salla/ Bu kadar yetmez bana, biraz daha fazla .” : Pop (2008), İsmail YK, Çalkala

“Pantolonunu sevdim, çıkar onu bebeğim/ Hadi gel bize gidelim/ Gömleğini çok sevdim çöz onu bebeğim/ Hadi bize gidelim.” : Pop (1996), Gökhan Tepe, Bayıldım

“Gel gel gelsene, beni öpsene/ Senle ben yan yana bi düşünsene/ Gel gel gel sene, bi aynı sahneye/ Bence evlenmeliyiz hem de bu sene.” : Pop (2009), Hadise, Bence Evlenmeliyiz

“Vuralım dibine açalım fıçıyı/ İçelim çoşalım aşalım sınırı/ Sarılıp tutuşup öpüşür sevişiriz/ Ama ebediyen senin olamam.” : Pop (2001), Rafet El Roman, Sana Dönemem

“Tek iyi olduğumuz sevişmeler de/ Bitti yok oldu tutku ve ten uyumu.” : Pop (2012), Murat Dalkılıç, Lüzumsuz Savaş

“Avuçların yanacak/ Bedenim çırılçplak/ Bu gece ateşim bedeninde yanacak.” : Pop (2003), Emre Altuğ, Sıcak

“Sevdiğin mi gerçekten/ Ahh seviştin mi/ Söyle onları da öptün mü.” : Pop (1993), Levent Yüksel, Kadımm

“Ateşimi gör içimi hisset, hadi hazırım/ Gel sokağıma gel, penceremi aç, yatağıma gel.” : Pop (1993), Levent Yüksel, Yeter Ki Onursuz Olmasın Aşk

“Gerdanını göbeğini öpe öpe seni elimde büyüttüm/ Cilvesi meze muhabbeti mey/ Yatamam ben sensiz.” : Pop (1995), Levent Yüksel, Çekirdek Hatun

“Hazır ol isyan çıktı güzelim/ Boş yere mercimeği fırına verip de kaynatma.” : Pop (2007), Emel Müftüoğlu, Eğlenilecek Kızlar

“O dudaklar kırmızı kırmızı/ Öpmesem söndüremem o yangını.” : Pop (1993), Hakan Peker, Karamela

“Gidiyormuş hoşuna /Birazcık verin şuna /Aza kanat etmiyor /Çok şey gelir başına.” : Arabesk (2012), Ankaralı Turgut, Aganigi Naganigi

“Aha cimdalli cimdalli / Gızlar giyer bindalı / O bindalın üstüne / Bu kolları sarmalı.” : Türk Halk Müziği (2004), Ankaralı Namık, Cimdalli

“Bana bana bana kar yolla kar yolla / Kar bulamazsan yar yolla yar yolla yar yolla.” : Türk Halk Müziği (2007), Oğuz Yılmaz, Ah Bana Bana Kar Yolla

“Dar pantolon etek mini / Oy kızlar naz eyleme / Sallanıyor her bir yeri / Ölürüm kızlar naz eyleme / O güzel dudakları / Oy kızlar naz eyleme / Ne olurdu öpse beni / Ölürüm kızlar naz eyleme.” : Türk Halk Müziği (2000), Mahsun Kırmızıgül, Ölürüm Kızlar

“O tatlı buseni yolla yanağına / Gizlice yanaşıp giriver koynuma / Götür beni gönül tuzaklarına.” : Fatezi (1995), Fatih Ürek, Bakirem

“İster öp okşa istersen öldür/ Aşk için ölmeli aşk o zaman aşk.” : Rock (2002), Duman, Her Şeyi Yak

“Armut dalda kız balkonda sallanır vay vay/ Şeker yemiş dudakları ballanır vay vay/ Şimdi ki kızlar ne hoş olur kucakta vay vay.” : Türk Halk Müziği (2005), İbrahim Tatlıses, Bir Taş Attım Pencereye

“İçine girdiğin küçük kaygan deliği/ Yeni ve büyük bir dünya mı sandın?/ İstersen bir aynayla yardım edeyim ama umursamazsın.” : Rock (2003), Şebnem Ferah, Ben Şarkımı Söylerken

“Oy kalçalar kalçalar domates der salçalar/ Ayten kafayı çekince herkesten iyi çalkalar/ Ata vurdum belleme gir koynuma terleme/ Her yanım senin olsun okçuruma elleme/ Mayosu var vakkodan çok özenmiş yaradan.” : Türk Halk Müziği (2004), Ankaralı Namık, Arabada Beş Evde On Beş

“Elbisen de pek güzelmiş/ Gız eteğin de daracık/ Saldır saçak Fadimem, doldur içek Fadimem/ Gız bu gece de burda kal, alem edek Fadimem/ Evde kalan kızların, ben olaydım kocası.” : Türk Halk Müziği (2004), Ankaralı Namık, Bir Hoş Bir Hoş Bakar

“Girelim sarhoşken şu aşkın koynuna/ Gireceksek girelim gel kız günaha/ Öleceksek ölelim şimdi suracıkta/ Nemli saçlarına nefes nefesine şu çırılçıplak kıvrılan beline sor.” : Rock (2008), Demir Demirkan, Aşkta Öte

“O kalın dudaklar elleyim hastayım valla/ Of be amanın benim olsun/ Of be çıkmam ben odadan/ Of be bir yanaktan bir dudaktan/ Of doya doya öpsem aman.” : Arabesk (2008), İsmail YK, Ah Benim Olsan

“Aşkı yataklarda değil/ Gel de bi kalpte farzet.” : Rap (2015), Güven Styla, Dostumun İhanet

“Ayağı havaya diktik mi/ Sana bir şey dedik mi/ Bir öptük bir ısırık/ Kız bir tarafımı yedik mi.” : Türk Halk Müziği (2010), Ankaralı Namık, Bilmem Ben

Yukarıda verilen şarkılarda kadınlar cinsel obje olarak görülmüştür. Yapılan araştırmada en çok oran cinsel objeye ait çıkmıştır (n=108, %36). Erkek sanatçıların yanı sıra kadın sanatçılarda kadınları ara ara cinsel obje olarak konumlayan parçalar söylemişleridir. Ataerkil toplum yapısında, kadınları cinsel bir obje olarak görmek ve hayat kadını potansiyeli taşıdıklarına dair genel inanış nedeniyle kadınlara taciz ve tecavüzü meşrulaştırmak gibi mizojinik tutum, davranış ve uygulamalar sıklıkla görülmektedir (Baydar, 2013: 152). Son yıllarda şarkılarda şiddet, cinsellik, gibi mesajlar sık vurgulanmaktadır (Taşar ve Vural, 2011: 253; Baydar, 2013: 157). İncelenen şarkılarda kadınlar öpülecek, yatılacak, oynanacak birisi olarak, kadının alev alev yandığı ve bu yangının ancak erkeklerin koynuna girince geçeceği, kadınların erkeklerin nefesleriyle bittikleri ve erkeklerin kadınlara neler neler yapacaklarını, yaptıklarıyla kadınların aklını alacaklarını belirtmektedirler. Kadınlar erkekler için azmakta ve erkekler için dans edip oynamaları, kıvırtmaları gerekmektedir. Erkekler, kadınların bedenine sahip olmayı istemekte ve kadınlarla beraber içip coşup, onlardan sınırı aşmalarını beklemektedirler. Erkekler, kadınlar olmadan yatamazlar ve onları içlerindeki yangını söndürecek bir obje olarak görmektedirler. Kadınların ateşli olduğunu, erkeklerin bundan faydalanmak istediklerini belirtmektedirler. Kızların kucakta hoş olacağını ve kadınlarla beraberken odadan çıkmayacaklarını düşünmektedirler. Ateşlerinin ya soğuk bir şeyle ya da kadınla geçeceğini söylemektedirler. D.J. Akman'ın 'Kızlar' adlı şarkısı örnek bile verilemeyecek oranda cinsiyetçi mesajlar barındırmaktadır. Ceza'nın "Eksik Etek" şarkısında da benzer ögeye rastlanır. Böyle şarkı sözleri kadınlara 'cinsel obje' sıfatının yakıştırılması bakımından son derece tehlike taşımaktadır. Ancak birçok öğrenci tarafından ezber bilinen bu şarkılar, hangi amaçla yazılmış olursa olsun, genel olarak incelendiğinde video klipleri, şarkı sözleri, bu müzikleri yapanların davranışları ve yaşam biçimleri gençler ve çocuklar üzerinde şiddete yönelmeye neden olabilir. Şiddetin yanında aşırı cinsellik de dikkat çekmektedir (Taşar ve Vural, 2011: 257-258). Müzik sektöründe popüler müzik sayesinde, kadınların cinselliği kullanılarak kadının bedensel bütünlüğü üzerinde olumsuz etkiler yaratılmaktadır. Kadın cinselliğinin kullanılmasının temel sebebi, giderek sıradanlaşan ve tüketimi azalan müziklere canlılık kazandırmak ve tüketilebilirliğini arttırmak olarak gösterilmektedir (Baydar, 2013: 157).

Kadına Yönelik Uygunsuz Söylemler ve Davranışlar

Hakaret ve beddua

- “Sokak kadını vicdansız sürt.k” : Arabesk (2012), Bülent Gökçe, Sokak Kadını, Hakaret
- “Sokaktaki köpek kadar gururlu ol” : Pop (2002), Serdar Ortaç, Adam Gibi, Hakaret
- “Beddualar bile az gelir sana” : Arabesk-Rap (2011), Dj Akman, Beddua, Beddua
- “G.t yemeyince gidersin ananın evine” : Arabesk-Rap(2008), Dj İntikam, Kolpa MC, Hakaret
- “Canın çıksın senin hiç gülmeyesin” : Arabesk (2007), Cankan, Bittin Sen, Beddua
- “Sultanlar sultanıymış haspam/ dokununca kırılırmış yosmam” : Fantezi (2004), Sinan Özen, Uyusun da Büyüsün, Hakaret
- “Senin bir adın yalancı / Bir adın alçak” : Türk Halk Müziği (1997), Serdem Coşkun, Alçak, Hakaret
- “Rüyamda gördüğüm aptal kadın” : Rock (2003), Emre Aydın, Rüyamdaki Aptal Kadın, Hakaret
- “Sevdiğim bir kız vardı olmuş k.hpe” : Rock (2004), Demir Demirkan, Kahpe, Hakaret
- “Cennetten kovulan tek kul olasın” : Türk Halk Müziği (1989), Bülent Ersoy, Beddua, Beddua
- “Bu kız zilli fakat ben yola getiririm” : Pop (2009), Özgün, Kız Zilli, Hakaret
- “Canın çıksın insafsız” : Arabesk (2011), İsmail YK, İnsafsız, Hakaret ve Beddua
- “İstersen sana altın semer vursunlar” : Pop (2015), İsmail YK, Egoist, Hakaret
- “Helvanı yerim inşallah senin” : Arabesk (2007), Küçük İbo, Helvanı Yerim, Beddua
- “Anlamadın sevgimi acı doluyum tanrım sana da versin” : Arabesk (1984), Ferdi Tayfur, Gönül Yorgunu, Beddua
- “Kah.e dört yılım heba oldu / nasıl kıydın sen bana / yüzüğü takmış evleniyor bakın şu kah.eye” : Arabesk-Rap (2010), Arsız Bela ve Asi Styla, Yüzüğü Takmış Evleniyor, Hakaret
- “Bile bile sevdim o kitapsız / bile bile sevdim o hayırsız / bile bile sevdim o vicdansız” : Arabesk (2009), Çoban Ali, Bile Bile Sevdim, Hakaret
- “Sende biraz akıl olsa beni severdin / düşünce ve mantık olsa sende severdin / sevicek insan bendim,/ neden sevmedin gerizekalı sevgilim benim” : Arabesk (2007), Mustafa Topaloğlu, Gerizekalı Sevgilim, Hakaret
- “Bir f.hiçe sabaha karşı çok seksiymişim öyle diyor / sordum niye sattın diye yoksulluğunu? / Dedi, elimdeki sadece oydu / niye sattın vücudunu? / Daha mı kötü, dedi / satmaktan ruhumu?”: Rock (2009), Teoman, Fahişe, Hakaret
- “Yaraladı sözlerin, vurdu gözlerin/ bırakıp gidişin / yiksa beni kalles” : Arabesk (2009), Sedat Koç, Kalles, Hakaret
- “Şimdi söyle neden milletin dilindesin / .rospu lafını kendine söylettirdin / kahrolursun inşallah budur tek dileğim” : Arabesk-Rap (2012), Ramazan Yıldızhan, Kahrolursun İnşallah, Hakaret ve Beddua
- “Sen bana dünyayı dar ettin zindan ettin / pek çok yalan söyleyip hayatımı mahvettin / sebebim oldun benim gencecik fidanken / inşallah öbür dünyada ateş olur yanında” : Arabesk (2004), Hüseyin Kağıt, Öbür Dünya’da Sen Yan, Beddua
- “Yüzümdeki bu çizgiler senin eserin ey zalim / dilerim benden beter ol” : Arabesk (1988), Azer Bülbül, Beter Ol, Hakaret ve Beddua
- “Benim gibi dağlarda yalnız kalasın / sevda ocağının külü olasın” : Türk Halk Müziği (1994), Alişan, Sende Yanasın, Beddua
- “Allah cezanı verecek alem sana gülecek” : Türk Halk Müziği (1998), İbrahim Tatlıses, Allah Cezanı Verecek, Beddua
- “Evlen evlen yine dulsun / namussuzsun sen haklısın / maymun iştahlısın Hülya” : Türk Halk Müziği (2013), Latif Doğan, Anasının Kızı Hülya, Hakaret
- “Kapı kapı sokak sokak / Sürüm sürüm sürün yarım” : Arabesk (1987), Müslüm Gürses, Merhamet, Beddua
- “Allah seni de yaksın üç günlük gelin iken” : Türk Halk Müziği (2013), Latif Doğan, Geline Bak, Beddua

“Gülmesin bir gün yüzün ağlasın o gözlerin / beni sattığın için” : Arabesk (2008), Bülent Gökçe, Titresin Ellerin, Hakaret

“Allah belânı versin Allah seni kahretsin / bana gelen sana gelsin yaa / hayatımı sen mahvettin acımadın neler çektim / kader seni de kör etsin” : Arabesk (2004), İsmail YK, Allah Belanı Versin, Beddua

“Canımı verirdim senin için yalanmış dolanmış / koynumda beslediğim bir yılanmış / sevip kıyamadığım bebeğim bir nankörmüş” : Rap (2009), Musa, Çek Git Bebeğim, Hakaret

Kadınlara yönelik hakaret ve beddua ile ilgili olarak bulunan şarkılardan bir kısmı yukarıda verilmiştir. Kadın ile ilgili incelenen şarkılar içerisinde hakaret ve beddua ile ilgili çok fazla şarkı bulunmaktadır (n=81, % 27). Kadına yönelik hakaret ve beddua söylemleri içerisinde zalim, haspam, yosma, fettan, zilli, alçak, yılan ve argo nitelikteki hitaplara oldukça fazla yer verilmiştir. *Hitaplar anlatının akışı hakkında fikir veren; seslenme, iltifat ve hakaret olgularını bünyesinde barındıran önemli dil birimleridir.* Dede Korkut Kitabı’nda Kadına Yönelik Hitaplar araştırmasında Eski Türk kültüründe, kadına yaklaşım hitaplar açısından incelenmiştir. Araştırmada olumsuz ön yargı bildiren hitaplar (hakaret), kadının kadına yönelik hitapları ve erkeğin kadına yönelik hitapları olarak iki başlık altında incelenmiştir. Kadının kadına yönelik olumsuz hitabına rastlanmamıştır, erkeğin ise anne konumundaki ve eş konumundaki kadınlara yönelik “**Merç kavat kıızı**” gibi hitaplarına rastlanmıştır (Şen, 2008: 627-637). Ayrıca incelenen şarkılarda kadınlara yönelik “yanasın, gün yüzü görmeyesin, kahrolasın, canın çıksın, yalnız kalasın, Allah belanı versin” gibi birçok beddua söylemlerine rastlanmıştır. Genellikle aşk ve sevgi şarkılarında rastladığımız bu söylemler sevgiliye duyulan kin ve öfke sonucunda ortaya çıkmıştır. Kimi sanatçıların şarkı ve türkülerinde fazla rastlanan bu söylemlere, bazılarında ise hiç rastlanılmamıştır. Bir insan neden beddua eder sorusuna çoğunluğun hemfikir olduğu bir cevap verilmektedir: Haksızlığa uğradığı ve elinden yapacak başka bir şey gelmediği zaman, yani olanlar karşısında güçsüz, yetersiz kaldığı zaman (Kocaer, 2007: 31). Son 15-20 yıldır eğlence kültürümüz olan müziğe toplumsal değişikliklerimizin yansıdığı görülmektedir. Günlük hayatta, sinema ve televizyonlarda izlenen filmlerde görülen şiddet bir zaman sonra dilimize de yansımıştır. Yani görsel şiddet bir zaman sonra dilde küfür, lanet ve beddua olarak karşımıza çıkmıştır (Şenel, 2009: 2157).

Şiddet ve tehdit

“Git ara bul getir / saçlarını yol getir” : Arabesk(2005), İbrahim Tatlıses, Saçlarını Yol Getir, Şiddet

“Kız ben seni vurmaz mıyım / saçlarından asmaz mıyım” : Arabesk(2005), İbrahim Tatlıses, Kız Ben Seni Vurmaz Mıyım? , Şiddet

“Benden başkasına varırsan / bak çakarsam oturturum” : Arabesk(2000), Çılgın Sedat, Çakarsam Oturturum, Şiddet ve Tehdit

Kadına yönelik şiddet ve tehditle ilgili olarak yukarıda bazı şarkı sözü örnekleri verilmiştir (n=15, %5). Kadına şiddet ile ilgili incelenen şarkı sözlerinde fiziksel şiddet daha çok ön plana çıkmaktadır. Şarkılardaki fiziksel şiddet “*çakarsam oturturum, vurmaz mıyım, asmaz mıyım, saçlarını yol*” şeklinde kendini göstermektedir. Bunun yanı sıra müzik endüstrisinde kadına yönelik şiddet farklı boyutlarda da kendini göstermektedir. Örnek vermek gerekirse, 2009 yılında Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışmasında temsil eden ve kıyafeti nedeniyle TRT tarafından ağır eleştirilen Hadise’nin kıyafeti yüzünden Türkiye’deki tüm kadın şarkıcılara psikolojik şiddet uygulanmıştır. Hadise’nin kıyafetini beğenmeyen TRT yönetimi o tarihten sonra hiçbir kadını Eurovision Şarkı Yarışmasına

yollamamış ve kadınlara negatif ayrımcılık göstererek kadına şiddeti psikolojik olarak uygulamıştır. Müzik endüstrisi gerek fiziki gerekse psikolojik anlamda kadına şiddetin yoğun yaşandığı bir sektör olarak her geçen gün gelişmektedir. Örneğin, İbrahim Tatlıses'in kadın arkadaşlarına yönelik uyguladığı şiddet defalarca gazetelerin manşetlerinde tarihteki yerini almıştır (Kuyucu, 2014; 53-78).

Kadının Dış Görünüşü

Kadının fiziksel özellikleri

“Sordum 21 yaşı / Cımbızla almış kaşı / Hele bir kalçası var / Sanki değirmen taşı” :Türk Halk Müziği (2008), Ankaralı Turgut, Dar Pantolon

“Kaşına, gözüne, boyuna, posuna, yavrum tütütütü maşallah”: Pop (2007), Murat Boz, Püf

“Cici gibi tazecik kıyma gibi tanecik / Ana sütü gibi tertemiz /Dudu dudu dilleri /Lıkır lıkır içmeli / Gözleri derya deniz” : Pop (203), Tarkan, Dudu

“Yüzlerinin çili belli / İnce giymiş teni belli / Anasının huyu belli” : Türk Halk Müziği (2005), Ankaralı Namık, Oğul bu nasıl gelin

“Salla salla gül memeler çağlasın /Salla salla yer yerinden oynasın”: Pop (1995), Sezen Aksu Rakkas

“İsteseydim ellisi kıvrak bellisi”: Arabesk (2007), İbrahim Tatlıses, Senin pabucun damda

“Şok a sexy tenini oynatıyor/ A cicileri amanın konuşuyor / Diskomastik vücudu tam 90 60 90 / Amanın sımıcacak o belini sarsam” : Pop (2006), İsmail YK, Bomba Bomba

“Kimini dudağından / Kimini gözünden /Kimini uzun bacak bacaklarından /Kimini belinden /Kenarından yada köşesinden, Kimini göbeğinden /Kimini sesinden /Kimini nefesinden /Kimini serin bakış bakışlarından /Beğenirim hepsini severim ayıramam ”: Pop (2008), Murat Boz, Aşk Bulamam Ben

“Hayranıyım yürüyüşünün, sesinin, bakışının”: Pop (2006), Mirkelam, Bir Fotoğraf Çekinebilir Miyiz?

“Beni yine öpüp yine benimle yatar mısın / Gülüşünle bakışınla o kadınca duruşunla”: Pop (2000), Levent Yüksel, Son Kadınım

“Kömür gözler yaban dudaklar ya bu endam cilve bu nazlar” : Pop (2000), Hakan Peker, Karam

“Çekmiş kaşına gözüne sürme, dudaklar kıpkırmızı kırtıyor”: Pop (1997), Tarkan, Şımarık

“Arap atı gibi salları başını / Kaşı gözü kirpikleri belalım hey”: Arabesk (1983), İbrahim Tatlıses, Arap atı gibi salları başını

Kadınların dış görünüşlerine vurgu yapan şarkı sözleri yukarıda verilmiştir. İncelenen şarkılarda kadınların bedenlerinin ön plana çıkarıldığı görülmüştür (n=23 %8). Genellikle kadının kaşı, gözü, dudakları, uzun bacakları, kıvrak beli, yürüyüşü, sesi, bakışı, giyimi, at gibi görünüşü dile getirilmiştir. Kadınların dış görünüşüne yapılan vurgu sadece şarkılarla sınırlı kalmamış atasözleri ve deyimlerde, reklamlarda ve edebi eserlerde de bu durum görülmüştür. Atasözleri ve deyimlerde kadını inceleyen Kalaycı-Kırlıoğlu ve arkadaşları (2015: 13-21) analiz edilen kadınla ilgili atasözleri ve deyimlerde genelde kadına ilişkin olumsuz yargılara rastladıklarını ve kadınların fiziki görünüşleri ile ilgili olarak *“katana gibi kadın, at gibi kadın, cadı gibi kadın”* şeklinde nitelendirmeler içeren oldukça fazla atasözü ve deyim bulunduğunu belirtmektedirler. Kadının reklamlarda nasıl sunulduğuna ilişkin konuyla ilgili diğer bir araştırmada ise reklamlarda fizik olarak ilgi çekici kusursuz kadınların tercih edildiği belirtilmektedir. Bu reklamları izleyen kadınlara eğer belirlenen formun dışındalar ise, o ürüne yatırım yaptıklarında, bu formun ulaşılabilir olduğu telkin edilmektedir. Günümüzde de kadınlar ergenlik

dönemlerinden itibaren vücutlarını reklamlarda gördükleri kadınlara benzer hale getirmek için çeşitli yollar denemektedirler. Aynı zamanda kadınlar reklamlarda dar kıyafet ve belirgin hatlar ile seks sembolüdür ve kadın ürün ile özdeşlik kurularak erkeğin elde edebileceği ürün gibi satılık konuma düşürülmektedir (İmançer ve İmançer, 2002: 7-16).

SONUÇ

Toplumumuzda kadına yönelik her türlü şiddetin içselleştirilmesine şarkıların da neden olduğu düşüncesinden hareketle yapılan çalışmada şarkı sözlerine odaklanılmıştır. Araştırmada incelenen şarkılarda da günlük yaşamımızda sürekli dinlediğimiz, küçük yaşta çocukların bile ağzından düşürmediği, kadınlara yönelik hakaret, cinsellik, şiddet içerikli çok fazla söze rastlanmıştır. İncelenen sınırlı sayıdaki şarkı arasından bile kadına yönelik beddua ve hakaret içeren, değersiz olduğunu vurgulayan, cinselliğini öne çıkaran, erkeğini rezil eden bir konumda olan çok sayıda şarkıya rastlanmıştır. Birçok şarkıda da kadın alınıp satılan eşya konumundadır. “Çünkü kadın öyle bir varlık olarak görülmektedir ki “O” verilebilir, evlendirilebilir” bir konuma sahiptir (Kalaycı-Kırlıoğlu ve vd., 2014: 21). Araştırmada arabesk, pop gibi altı farklı tarzda analiz edilen şarkılarda kadınların açık ve kapalı olarak şiddete maruz bırakıldığı görülmektedir. Bir şarkıda birden çok şiddet türü görülmüş en baskın olanı alınmıştır. Örneğin Sirhot’un 2007 yılında çıkardığı “Kadın” adlı şarkısında “*Kap kızı tut çek saçından yatır kızı/ Bas son gaza sakın durma sakın kesme hızı/ Sakın dinleme kızı sakın dinleme acı sızı mızı yatır kızı/ Çırpınırsa çak kıza, kuuz / Vur patla tokatla hemen atla içeri sız! / Gözlerini yuman her kıza kanma/ Kızlara güven olmaz bunu anla/ Karşına çıkanı hep senin sanma / Her kızın arkasından koşup yanma /Gözlerinden akar her gece damla / Boşver unutursun sen de zamanla!*” cinsellik, hakaret ve fiziksel şiddet görülmesine rağmen baskın olan fiziksel şiddet teması altında ele alınmıştır. İncelenen şarkılarda en çok oran kadının cinsel obje olarak algılanması alt temasına ait çıkmıştır. Bu da toplumun bastırılmış duygusunun şarkılarda ses bulmasıdır. Şarkı sözlerinin olduğu gibi şarkı adlarının da kadını çağrıştırdığı görülmüştür. Örneğin; İsmail YK’nın Cicilerini, Ankaralı Turgut’un Zilli Fırıldak, Bülent Gökçe’nin Sokak Kadını, Fatih Ürek’in Bakirem, Teoman’ın Fahişe adlı şarkılarında görülmektedir. Ayrıca kadına yönelik olumsuz yargılar sadece son dönemin popüler şarkılarında değil 1980’li ve 1990’lı yıllarda dinlenen şarkılarda da açık şekilde kendini göstermektedir.

Sonuç olarak, kadına yönelik şiddet geçmişten günümüze kadar her alanda olduğu gibi müzik sektöründe de karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede kadına yönelik şiddetin; hakaret, cinsellik, değersiz görme, çok konuştuğu düşünülmesi, erkeğini rezil etmesi gibi yansımalarını şarkılarda görmekteyiz. Bu yansımalar toplumdaki insanlar arasında çoğunlukla yaşandığı için artık her şey bize doğalmış ve normalmiş gibi gelmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbalık, E. (2013). Türk Atasözleri Cinsiyet Algısı. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36, 81-90.
- Aksu, C. (2008). Türk Müzik Devrimine Güncel Bakış Sonuçtan-Sürece, Süreçten Günümüze Yeni Çıkarımlar. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 13, 17 – 26.

- Atman, D. Ü. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz / Irza Geçme. *Sted Dergisi*, 12(9), 333-335.
- Aydemir, M. (2014). Medyada Şiddetin Dönüşümüne Bilinçaltı Etki Yöntemleri Ve “Mutlu Şiddet” İlişkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 166-170.
- Başer, D. (2009). Yazılı Basının Toplumsal Cinsiyete Yönelik Tutumlarının Sosyal Sorumluluk Bağlamında Değerlendirilmesi. M. Yağbasan içinde, Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve Etik Sempozyumu 07-09 Ekim (s. 127-139). Elazığ: Karınca Ajans Yayıncılık Matbaacılık.
- Baydar, V. (2013). Popüler Kültürde Mizojini. *Turkish Studies: International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Academic Journal*, 8 (12), 151-165.
- Baykara Acar, Y. (2014). Türkiye’de Kadın Olmak. V. Işıkhani içinde, Prof. Dr. Şener Koçyıldırım’a Armağan: Sosyal Hizmet ve Toplumla Çalışma (s. 143-156). Ankara: Sosyal Hizmet Araştırma Uygulama ve Geliştirme Derneği.
- Beşevli Solmaz, P. (2009). Popüler Kültürün Müzik Eğitime Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme, 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23 – 25 Eylül, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun. 1-7.
- Bilican Gökkaya, V. (2011). Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli Örneği (Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 3 (3), 129-145.
- Bilican Gökkaya, V. (2011). Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli (Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği. *Journal of World of Turks*, 3 (3), 129-145.
- Bora, A. ve Üstün, İ. (2005). Sıcak Aile Ortamı Demokratikleşme Sürecinde Kadın ve Erkekler. İstanbul: Tesev Yayınları.
- Büyükbaykal, C. I. (2007). Medyada Kadın Olgusu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi, (28), 19-30.
- Can, N. (2008). Gençlik Sorunlarında Medyanın Etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 62-76.
- Can, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5 (1), 203-216.
- Can, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5 (1), 203-216.
- Connell, R. (1998). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar. (C. Soydemir, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Çelenk, S. (2010). Kadınların medyada temsili ve etik sorunlar. B. Çaplı ve H. Tuncel içinde, Televizyon Haberciliğinde Etik (s. 229-236). Ankara: Fersa Matbaacılık.
- Çetinkaya, Ü. (2008). Divan Edebiyatında Kadına Genel Bakış. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3(4), 280-334.

- Çiftçi, E. (2010). Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(2), 149-161.
- Dursun, Ç. (2010). Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği. Fe Dergi, 2 (1), 19-32.
- Ekici, S. (2004). Popüler Kültür'ün İcra Ortamı Bağlamında Medya - Türk Halk Müziği İlişkisine Dair Bazı Tespit ve Öneriler. Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR), 16, 181 – 189.
- Ercins, G. (2011). Türkiye'de Popüler Kültür Görünümleri ve Gençliğe Yansımaları. M. Akdağ ve F. Artar içinde, 6. Ulusal Sosyoloji Kongresi Bildiri Kitabı (s. 491-511). Aydın: Sosyoloji Derneği.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005). Popüler Kültür ve İletişim. Ankara : Erk Yayınları.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2), 209-230.
- Ersöz, A. G. (2011). Türkiye'de Boşanma Olgusu ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. Sosyoloji Konferansları (43), 249-264.
- Gazioğlu, E. (2014). Doğu Karadeniz Bölgesinin Toplumsal Cinsiyet Rejimi ve Kadınların Toplumsal Konumları. Karam Karadeniz Araştırmaları Dergisi, 40, 95-108.
- Gazioğlu, E. (2014). Doğu Karadeniz Bölgesinin Toplumsal Cinsiyet Rejimi ve Kadınların Toplumsal Konumları. Karam Karadeniz Araştırmaları Dergisi, 40, 95-108.
- Girgin, A. (2003). Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Gökulu, G. ve Hosta, N. (2013). Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005-2008). The Journal of Academic Social Science Studies, 6 (2), 1829-1850.
- Gülaçtı, N. (2012). Sanatsal Bir Objeye Olarak Kadın ve Bazı Toplumlarda Kadına Bakış. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 1 (2), 76-91.
- Günay, V. D. ve Sönmez, Ö. (2009). Reklamlarda Kadına Yönelik Söylem. Dilbilim Araştırmaları Dergisi, 1(1), 1-16.
- Hatunoğlu, Y., Hatunoğlu, A. ve Avcı, M. A. (2014). Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Kadın Problemlerine Genel Bir Bakış, Özelde Ağrı Doğubeyazıt ve Muş Malazgirt Yöresinde Kadın Dışlanmışlığının Sosyolojik ve Psikolojik Boyutu Üzerine Değerlendirme. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (2/2), 243-252.
- İçağasıoğlu Çoban, A. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önemli Bir Bileşeni Olarak Toplumsal Cinsiyet. V. Işıkhani içinde, Prof. Dr. Şener Koçyıldırım'a Armağan: Sosyal Hizmet ve Toplumla Çalışma (s. 156-167). Ankara: Sosyal Hizmet Araştırma Uygulama ve Geliştirme Derneği.
- İmançer, D. ve İmançer, A. (2002). Televizyon Reklamlarında Kadın Sunumuna Özgü Klişeler. İletişim (15), 1-22.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM). (2009). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. Ankara. KSGM.

- Kalaycı Kırlioğlu, H. İ., Akarçay, D. ve Kırlioğlu, M. (2015). Atasözleri ve Deyimlerde Kadına Yönelik Şiddetin İzleri: Niteliksel Bir Çalışma. Aile İçi Şiddet ve Kadın Sempozyumu: 6-7 Mart 2014 – Ankara.
- Kaplan, M. (1998). Mehmet Kaplan'dan Seçmeler. (İ. Engünün ve Z. Kerman). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karakoç, E. (2014). Medya Aracılığıyla Popüler Kültürün Aktarılmasında Toplumsal Değişkenlerin Rolü. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2(3), 247-265.
- Kaypak, Ş. (2014). Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısından Kente Bakmak. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (1), 344-357.
- Kocacık, F. (2004). Şiddet Olgusu Üzerine. C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1), 1-7.
- Kocaer, S. (2007). Bir Sosyal Kontrol Aracı Olarak Beddualar ve İnternet. Milli Folklor, 19 (75), 30-33.
- Kuyucu, M. (2014). Eğlence Endüstrisinde Kadına Şiddet ve Medya: Sanatçı Bergen Örneği. İdil Dergisi, 3(12), 53-78.
- Mavili, A. (2014). Aile İçi Şiddet. Ankara: Elma Yayınevi.
- Meriç, M. (2014). Şarkılarda Feminizm ve Kadına Şiddetin İzlerini Sürmek. Kasım 15, 2014 tarihinde <http://www.birgun.net/news/view/sarkilarda-feminizm-ve-kadina-siddetin-izlerini-surmek/7069> adresinden alındı.
- Mutlu, S. Ö. (2003). 1923 Öncesi Dönemde Türk Kadını. Aydınlanma 1923: Bağımsız Kemalist Düşün Dergisi, 46, 57-66.
- Odman ve Tefrik, M. (2012). Kadına Karşı Cinsel Şiddet. Ş. Dolunay, Y. Sıtkı, K. Talat ve K. Hasaniçinde, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu 27-28 Nisan (Cilt 1, s. 130-171). Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Ötken, N. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Halk Oyunlarında Kadın. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8 (1), 268-276.
- Özdemir, G. (2009). Türk Kadınının Toplumsal Konumunun Gelişim Süreci. Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 3, 5-19.
- Özden, Ö. ve Barışeri, N. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür ve Popüler Müzikle İlgili Görüşleri. e-Journal of New World Sciences Academy, 5(4), 276-294.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(1), 29 – 38.
- Sağır, A. ve İnci, Ü. H. (2012). Bir Facebook Grubunda Kadına Şiddet Haberlerinin Değerlendirilme Biçimi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi, 1 (3), 200-238.
- Sakallı, E. (2014). Türkçe Popüler Kültür. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 3(2), 307-317.

- Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA). (2011). Toplumun Kültür Politikaları ve Medyanın Kültürel Süreçlere Etki Algısı Araştırması. Ankara: SETA.
- Soyumert, A. (2008). Türk Sinemasının Susturulmuş Kadın Karakterleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 17-20.
- Şen, S. (2008). Dede Korkut Kitabı'nda Kadına Yönelik Hitaplar. Turkish Studies: International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Academic Journal , 3 (2), 627-641.
- Şenel, M. (2009). Küfür Etmenin, Lanet ve Beddua Okumanın Çağdaş Yolu: Şarkı ve Türküler. Turkish Studies: International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Academic Journal, 4 (8), 2141-2165.
- Şentürk, Ü. (2007). Popüler Bir Kültür Örneği Olarak Futbol. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31(1), 25-41.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, (1997). Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet. Ankara : Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Taşal, B. ve Vural, F. (2011). Şarkı Sözlerinde Şiddet Ögesi: Aksaray İli İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (25), 251-259.
- Ünalı, H. (2012). Kadına Yönelik Şiddette Medyanın Dili. Ş. Dolunay, Y. Sıtkı, K. Talat ve K. Hasan içinde, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu 27-28 Nisan (Cilt 1, s. 234-241). Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Ünlü, S., Bayram , N., Uluyağcı, C. ve Uzoğlu Bayçu, S. (2009). Kadına Yönelik Şiddet: Tv Dizilerinde Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 5(4), 95-104.
- Varol, S. F. (2012). Kitle İletişim Araçlarındaki Eğlence İçeriklerine İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar Hakkında Bir Değerlendirme. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 43, 141-161.
- Yeniçifti Tufan, N. (2012). Gazete Haberlerinde Kadına Yönelik Şiddet. Ş. Dolunay, Y. Sıtkı, K. Talat, ve K. Hasan içinde, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu 27-28 Nisan (Cilt I, s. 244-247). Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Yetim, D. ve Şahin, E. M. (2008). Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım. Aile Hekimliği Dergisi, 2 (2), 48-53.
- Yıldırım Güneri, F. (1996). Ailede Kadına Yönelik Şiddet, Evdeki Terör, Kadına Yönelik Şiddet. İstanbul: Mor Çatı Yayınları.
- Yıldırım, A. (1998). Sıradan Şiddet. İstanbul: Boyut Yayın Grupları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.